

Asia: VN/32318/2023

Kansallinen mineraalistrategia

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Uudenmaan liitto pitää tarpeellisena Kansallisen mineraalistrategian uusimista. Strategialuonnos on monilta kohdin sisällöltään hyvä ja kattava. Uudenmaan liitto esittää siihen seuraavia parannuksia ja täsmennyksiä.

Riittävät resurssit turvattava

Kohdassa 6. Tavoitteet ja toimenpidesuositukset esitetään, että Tavoitteita ja toimenpiteitä toteutetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa niiden arvioidun vaikuttavuuden mukaan. Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota tähän ja lausuu huolensa siitä, että Ympäristöhallinnon resurssit ovat viime vuosina vähentyneet samaan aikaan, kun tehtävien määrä ja merkityksellisyys mm. ilmastomuutoksen ja luontokadon edetessä ovat lisääntyneet. Mineraalistrategiankin hyvän toimeenpanon kannalta olisi välttämätöntä varmistaa resurssien ja osaavan henkilöstön riittävyys.

Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että kohdalla 6 on myös kytkös rakentamislain ja alueidenkäyttölain muutoksiin, kun uusien lakimuotoilujen myötä Uudenmaan rakennettu ympäristö uhkaa muodostua aiempaa hajanaisemmaksi. Erityisesti ensi vuonna voimaan tuleva rakentamislaki mahdollistaa aiempaan helpommin taajamien ulkopuolisten alueiden rakentamista. Tilaa vieville kaivannais- ja sen tukitoiminnoille on tulevaisuudessa siten yhä haasteellisempaa löytää sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäviä sijainteja.

Uudenmaan liitto korostaa strategiassa esitetyn toimenpiteen Suunnitellaan kannusteet parhaiden teknologioiden ja kiertotalousratkaisujen käyttöönottoon tärkeyttä. Vihreän siirtymän hankkeina markkinoidaan ja helpotetaan hankkeita, jotka voivat aiheuttaa merkittäviä ympäristöhaittoja, joiden poistamiseen kuitenkin olisi keinoja olemassa. Uudenmaan liitto esittää, että strategiassa

vielä vahvemmin tuotaisiin esiin tavoite ottaa käyttöön olemassa olevat parhaat ratkaisut, lähtökohtaisesti markkinaehtoisesti. Haittojen estämisellä on merkitystä mm. tulevien hankkeiden hyväksyttävyydelle.

Vastuullisuuden eri näkökulmat tulee tuoda vahvemmin esiin

Strategian luvussa 6 Tavoitteet ja toimenpidesuositukset esitetään kuusi mineraaliklusteria koskevaa strategista tavoitetta. Uudenmaan liitto esittää, strategisessa tavoitteessa Vastuullisesti kaikilla kestävyden alueilla tulisi tuoda vahvemmin esiin eri kestävyysnäkökulmat. Esimerkiksi lupamenettelyiden sujuvoittaminen voi haitata asetettujen kestävyystavoitteiden saavuttamista, tai jopa estää niiden saavuttamisen. Tästä syystä kestävyystavoitteet tulisi huomioida osana lainsäädännön, ohjeistusten sekä lupamenettelyiden uudistuksissa.

Kohdassa 6.1 Mineraalisektorista kasvua ja arvonlisää on esitetty osana toimenpidettä Lupamenettelyiden sujuvoittaminen, että Selvitetään kompensatiomahdollisuuksia lupamenettelyissä. Uudenmaan liitto esittää, että tätä kohtaa selvennetään ja avataan, mitä arvoja kompensatiomenettely tässä yhteydessä käsittää.

Kohdassa 6.5 yhtenä toimenpiteenä on Kansallisessa täytäntöönpanossa lähtökohtana kestävä kasvu. Toimenpiteen täytäntöönpanossa tulee huomioida myös kiertotalouden ratkaisut ja tukea mineraalien kierrätystä ja hyödyntämistä osana kestävää kasvua.

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että strategiassa on tunnistettu myös kulutuksen vähentämisen merkitys ja arvonlisän kasvattaminen. Mineraaliklusteri ei myöskään pääty kierrätykseen. Kierrätettyjen metallien arvonlisää ja jatkojalostusta pitäisi pystyä vahvistamaan Suomessa, millä olisi merkitystä varastoinninkin kannalta.

Uudenmaan liitto esittää, että strategiassa nostettaisiin vastuullisuuden tavoitetta ja lähdetäisiin tavoittelemaan regeneratiivisuutta osana mineraalistrategiaa.

Raaka-aineiden velvoitevarastoinnissa tulee korostaa kiertotalouden mahdollisuuksia

Kohdan 4. toisen kohdan teksti kuuluu Arvioidaan raaka-aineiden velvoitevarastoinnin tarpeet ja määrittellään sen kehittämismahdollisuudet sopimus pohjaisesti yhtenä mahdollisena keinona hallita raaka-aineiden toimitusvarmuuteen liittyviä riskejä nykyistä laajemmin. Uudenmaan liitto toteaa tähän, että varastointia tarvitaan ja on hyvä, että mainitaan kiertotaloudellisten raaka-ainelähteiden kehittämismahdollisuudet, jotka osin sijoittunevat myös Etelä-Suomeen. On tärkeää vahvistaa ja pitää yllä kansallisia kyvykkyyksiä raaka-aineiden pitämiseksi kierrossa. Mm. GTK on nostanut esiin, että mineraalivarat eivät riitä, vaan tarvitaan paljon rinnakkaisia ratkaisuja niin tuotannon kuin kulutuksenkin puolella.

Maakuntien liitot yhtenä mineraalistrategian toteuttajatahona on tunnistettu strategiassa

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että maakunnat on osaltaan tunnistettu toteuttajatahoina useammassa toimenpiteessä, mm. kaivosalueiden ja -teollisuuden sekä teollisuuspuistojen hyvään saavutettavuuteen ja sähkön kantaverkon kehittämiseen teollisuutta edistävästi, innovaatioiden lisäämiseen sekä osaamistarpeiden kartoittamiseen sekä kansainvälisten foorumeiden ja kumppanuuksien edistämiseen liittyen. Maakunnilla voisi näiden lisäksi olla mahdollisuuksia ja tavoitteita mm. kiertotalouteen liittyen (Edistetään arvonnisan syntyä vahvistamalla teollisten symbioosien muodostumista yksityisellä sektorilla).

Salmi Petra

Uudenmaan liitto - maakuntajohtaja Telén Tuija